

Kontekstuelle faktorer betydning for implementering og overførsel af viden fra forskning til praksis

18. September 2013

Tine Tjørnhøj-Thomsen,

Statens Institut for Folkesundhed,

titt@si-folkesundhed.dk

Agenda og nøgleord

- **Implementering**
  - hvad er det? hvorfor skal vi vide noget om implementering? Hvordan forstår vi implementering? Hvordan er teori interessant i den forbindelse
- **Kontekst og kontekstualisering**
- **Evidens og videns-skaben**
- **Kritik og refleksivitet**

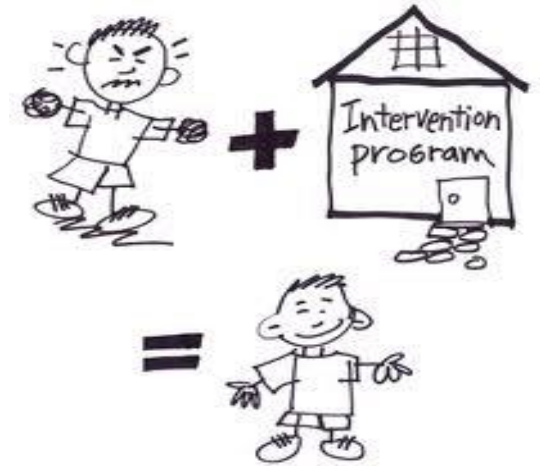
Refleksivitet og teori

Being theoretically informed means that one is reflexive toward the deceptively self-evident reality one faces in and through the data, able to toy with different perspectives to it, and that one is open to new insights about every day life and society (Alasuutari 1996)

”The aim of implementation theory development is the production of a robust set of conceptual tools that enable researchers and practitioners to identify, describe and explain important elements of the implementations process and their outcomes” (May, 2013)

Interventionsforskning – forskning der beskæftiger sig med

- udvikling,
- Implementering..... og
- evaluering af interventioner
- hvad virkning og årsagssammenhænge er, og hvad der skal til for at forandre folk

Intervention, RCT evidens og effekt

”vi ved, hvad der virker, nu skal det bare implementeres....”

- Kan ikke forklare, hvorfor interventionen virker eller ikke virker
- Myten om identiske interventioner (”ens leverancer”, manual-itis)
- Fidelity $\leftrightarrow$ adaption
- Problem med ekstern validitet og reliabilitet
- Multi-komponente interventioner og multi-faktorielle årsager
- Alligevel: ”golden standard”

Viden og evidens

- **Stor uenighed om, hvad evidens er og hvordan evidens tilvejebringes**
- **Forskellige videnskabsteoretiske forankringer og syn på videns-tilblivelse**
- **Ontologiske og epistemologiske antagelser om virkeligheden og om hvordan viden bliver til og hvad viden er**
- **Objekt-viden og relationel viden**
- **Undersøgelsesmetoder (hvad, hvem, hvordan og hvor)**

Interventioner

”interventions in health promotion are essentially complex social interventions, they are intentional change efforts inserted into pre-existing social relations”

”it is not programmes that make things change, it is people....”

**”In health promotion, the interventions themselves are people”
(Fraser et al 2009)**

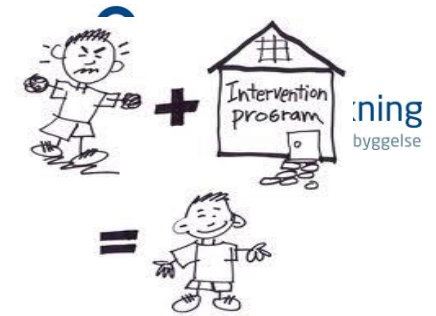
Implementering

Implementering (en.: Implementation) er udførelsen af en idé, en plan eller en strategi i praksis (Wikipedia)

implementering *sb.*, -en, -er, -erne (*virkeliggørelse, iværksættelse*) (*Dansk Sprognævn*)

“Assessment of implementation is an absolute necessity in program evaluation” (Durlak og DuPre 2008:340)

In science and engineering, a **black box** is a device, system or object which can be viewed solely in terms of its input, output and transfer characteristics without any knowledge of its internal workings, that is, its implementation is "opaque" (black). (Wikipedia)

Blackboxing' as the way scientific and technical work is made invisible by its own success. When a machine runs efficiently, when a matter of fact is settled, one need focus only on its inputs and outputs and not on its internal complexity. Thus, paradoxically, the more science and technology succeed, the more opaque and obscure they become. (Latour: *Pandora's Hope*).

Hvorfor interessere sig for implementering?

- **Implementering af interventionen påvirker interventionens virkning (Durlak og DuPre 2008)**
- **Vurdere, forstå, fortolke og forklare interventionens virkning (effektmål), fravær af virkning eller bivirkning**
- **Effekt-evaluering kan ikke sige, hvorfor der var en virkning eller ikke, eller hvilke forhold, der førte til den virkning**
- .....what works for whom under what circumstances, how and why.....
- ***“...honest way.... more than simply concentrate on what you hope” (Opponent ved Ph.d.-forsvar på SIF)***

Hvorfor implementering.....

- **Mangel på viden om implementeringen kan lede til fejlkonklusioner om baggrunden for interventionens virkning**
- **Bidrage til justering af interventionen eller indsatsen**
- **Bistå i forbindelse med interventionens generaliserbarhed, og anvendelse i andre sammenhænge(overførsel)**
- **Feedback til program-teoriens grundantagelser**

Erfaringer fra CFI

- **Implementering sker ikke altid (læs: meget sjældent) som interventionsdesignet foreskrev (in-fidelity)**
- **”Implementørerne” gør noget andet end forventet, aftalt eller instrueret. Hvorfor, og hvad betyder det for interventionens virkning? In-fidelity, med stor virkning**
- **Implementering fordrer stort logistisk arbejde (forskere og praktikere) og arbejde på og med forskellige organisatoriske niveauer**
- **Vigtigt at have ressourcer til udvikling af – eller tilpasning af interventionen**
- **Hvordan skaffer vi os viden om de forhold, der påvirker implementeringen? (metodisk spørgsmål) Og hvordan forstår vi hvad der sker (teoretisk spørgsmål)**

Implementerings-begrebets grundantagelser

- **Den måde vi (implicit eller eksplicit) forstår eller definerer implementering kan anskues som en teoretisk praksis**
- **Hvordan forstår vi det, der skal implementeres og har det betydning (standard, politik, indsats, retningslinie)?**
- **Hvordan forstår og kategorisere vi aktørerne?**

Implementering som proces

Implementering som en proces – snarere end et ”final outcome”

”When people seek to implement a new..... They express their agency (i.e. their ability to make things happen thorough their own actions). This is expressed in interaction with other agents, other processes, and context” (May 2013).

Implementeringens sociale dynamikker

Aktørerne..... implement(ak)tørerne

Deltagernes forståelse og accept af interventionen, om den giver mening for dem, samt dens mulighed for at være "sustainable" (Nielsen et.al, 2007;795)

Deltagernes motiver og handlinger er indlejret i en større social og politiske kontekst, som kan være afgørende for deres respons på et nyt tiltag

Kontekst

- **Kontekst: *af con-textus, con-textere, sammen-flette, eller sammen-væve***
- **Kontekst, som noget, der “er” og som vi retter opmærksomheden mod**
  - en sammenhæng hvori noget finder sted (altså integreret i situationen, men ikke uden for)
- **Kontekst som noget, nogen ”gør”**
  - At kontekstualisere: udvælge, forbinde, fortolke
  - Kontekstualisering er et analytiske arbejde, relateret til kausalitet

Kontekstualiering

“Contextualization is important for research on implementation, because implementation is always associated with specific policies, which can be seen as particular responses to specific problems in society” (Hill & Hupe, 2002).

Social kontekst

(fra Poland et al. 2009)

- **Dialektikken mellem agens og struktur**
  - praksis skabes i skæringsfladen mellem struktur (normer, institutionelle praksisser) og agens (individuelle handlinger, identitet-anliggender)
- **Magtrelationer**
  - Forskellige teoretiske forståelser af magt og magtudøvelse (ressourcer, styrings-teknologier)
- **Emplacement**
  - Betydningen af sted, rum, (culture of place) og tid; aktører og sociale relationer

Portvin and McQueen (eds.) *Health Promotion Evaluation Practices in the Americas*, Springer, 2009.

Kontekst er irriterende....

- **Kontekst-opmærksomhed vedrører program udvikling (tilpasning) design, implementering og evaluering**
- **Kontekst opleves som uforudsigeligt og dermed "irriterende", det forstyrrer "kompromitterer" , fx ideen om fidelity, og er svær at måle**
- **Kontekst ofte anset som "forurening" og "rod"**

Implementering og kontekst

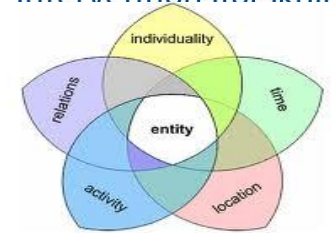

Fig. 1. Five Fundamental Categories for Context Information

- **Fænomenets sociale kontekst**
- **Socio-politiske kontekst**
- **Den lokale setting, institutionelle og organisatoriske forhold og omgivelser**
- **Organisationens kapacitet til at udføre interventionen**
- **Forskelligt positionerede aktørers grupper, holdninger, værdier, interesser og interaktioner og fællesskaber**
- **Forskningens kontekst, forskningsbetingelser (fonde), teoretiske bagland og sociale kategorier**

Implementering - opmærksomheder

1. **Interventionen (design, tilpasningsgeve, kompleksitet, pris)**
2. **Økonomiske, politiske og sociale kontekst (outer setting; det ekstra-lokale)**
3. **Lokale (strukturelle, kulturelle og politiske forhold) som implementeringsprocessen formes af (kommunikation, værdier, arbejdsmiljø engagement, ledelsesforhold, organisationsparathed)**
4. **Institutionelle og organisatoriske forhold**
5. **De mennesker, der er involveret i implementeringen (som er udstyret med normer, agendaer, interesser, perspektiver)**
6. **Implementeringsprocessen (planlægning af implementering, involvering af deltagere, ledere, nøglepersoner)**

Tilvejebringelse af viden om implementering og kontekst

- **Nærkontakt med deltagere og målgruppe og lokal indsigt er en forudsætning – både i programudvikling, tilpasning og implementering**
- **Kvalitative forskningsmetoder er uomgængelige i den forbindelse**
- **Interviewformer, observationsstudier, deltager-observation og etnografiske feltarbejder**
- **Kvalitative forskningsmetoder fordrer planlægning, kompetence, systematik og refleksivitet**

Metodevalg – hvordan ved vi noget, der kan styrke implementering

- **Kombination af forskellige forskningsmetoder er ofte en styrke (“mixed methods”, “mixed methodologies”, “multi strategy”)**
- **Kvalitative og kvantitative tilgange undersøger forskellige ting, men kan med stor fordel kombineres og integreres**
- **Afhængig af de spørgsmål, der stilles**

Teori og begrebsarbejde

Teorier er sproglige udsagn, som foreslår særlige fortolkninger af verden og særlige synsvinkler på sociale sammenhænge

Teorier er ekspressive, dvs de afspejler ikke verden, men udtrykker særlige aspekter ved den - aspekter, der ellers ikke finder udtryk (Hastrup 2003: 27)

Implementeringsteoretiske perspektiver

- **Diffusion of innovation**
- **Translational research (Røvik)**
- **Ny-institutionel teori (oversættelse af standarder)**

Andre teoretiske greb

- **Karneval og gavegivning, "spirit of intervention"** (*Morten Hulvej Rod*)
- **Praksis teori**
- **Magt teori (implementering som governance)** *Interventioner som social teknologi*
- **Ritual-teori**
- **Kønsteori**
- **Situated learning – situated judgement**
- **Simmel (fx om måltidet)**